

Wspólna Komisja Podręcznikowa
Gemeinsame
Polisch-Deutsche
Deutsch-Polnische
Schulbuchkommission

CENTRUM BADAŃ HISTORYCZNYCH
Polskiej Akademii Nauk w Berlinie

**GEORG ECKERT
INSTITUT**
Leibniz-Institut für Internationale
Schulbuchforschung

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Auswärtiges Amt

PROGRAM

XXXV Konferencji Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej

KRAJOBRAZY KULTUROWE

AKTORZY, SPOSOBY KONSTRUOWANIA I NARRACJI

11-15.06.2014

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Dom Pracy Twórczej w Ciążeńiu

ŚRODA, 11.06

17.30 Przyjazd uczestników
 19.00 Przewóz uczestników z Konina do pałacu w Ciężeniu
 Kolaćja, uroczyste otwarcie konferencji

CZWARTEK, 12.06

8.00-9.00 Śniadanie
 9.00-10.15 **Otwarcie konferencji:** prof. dr hab. Hans-Jürgen Bömelburg (Universität Gießen),
 prof. dr hab. Robert Traba (CBH PAN, Berlin)
Sekcja 1: Przestrzeń i krajobraz: terminy – definicje – koncepcje
 Moderacja: prof. dr hab. Hans-Jürgen Bömelburg
Przestrzeń, krajobraz i krajobraz kulturowy – krytyczne uwagi na temat terminologii i sposobów badania, prof. dr hab. Olaf Kühne (Hochschule Weihenstephan-Triesdorf)
Krajobraz i dziedzictwo kulturowe, prof. dr hab. Gabi Dolff-Bonekämper (TU Berlin)
 10.15-10.30 Przerwa
 10.30-11.30 *Krajobraz kulturowy jako czynnik kształtujący tożsamość?*, prof. dr hab. Robert Traba
 Dyskusja
 11.30-12.00 Przerwa
Sekcja 2: Krajobrazy kulturowe między nauką a dydaktyką
 Moderacja: prof. dr hab. Simone Lässig (Georg-Eckert-Institut, Braunschweig)
 Wprowadzenie: dr hab. Violetta Julkowska (prof. UAM Poznań)
Krajobrazy kulturowe w polskich podręcznikach szkolnych do nauki historii,
 dr Bartosz Dziewanowski-Stefańczyk (CBH PAN, Berlin)
Krajobrazy kulturowe w niemieckich podręcznikach szkolnych do nauki historii,
 Thomas Strobel (Georg-Eckert-Institut, Braunschweig)
 13.15-14.15 Obiad
 14.15-15.30 *Krajobrazy kulturowe w polskich podręcznikach szkolnych do nauki geografii*,
 dr hab. Joanna Plit (prof. IGIPZ PAN) i prof. dr hab. Florian Plit (IG UJK)
Krajobrazy kulturowe w niemieckich podręcznikach szkolnych do nauki geografii,
 prof. dr hab. Péter Bagoly-Simó (HU Berlin)
 Komentarz: prof. dr hab. Karl Heinrich Pohl (Universität Kiel)
 Dyskusja
 15.30 Przerwa
 16.00-18.30 **Czytanie krajobrazu I: Ciężen i okolice**
 19.00 Kolaćja
 20.00 **Prezentacja filmu: Pamięć pracy, reż. Stephan Stroux**
 Dyskusja z reżyserem

PIĄTEK, 13.06

8.00-9.00 Śniadanie
Sekcja 3: Przestrzenne i symboliczne zawłaszczanie krajobrazów kulturowych
 Moderacja: prof. dr hab. Olaf Kühne
 9.00-10.30 *Pamięć pracy. Kulturowe przekształcenia krajobrazów poindustrialnych*,
 Ewa Wojtoń (MCK Kraków)
Górny Śląsk jako krajobraz kulturowy w polskich podręcznikach do historii.
Odpowiedzi dydaktyczne na aktualną analizę podręczników,
 Marcin Wiatr (Georg-Eckert-Institut, Braunschweig)
 Komentarz: prof. dr hab. Hans Henning Hahn (Universität Oldenburg)
 10.30-11.00 Przerwa
 11.00-12.30 *Krajobrazy kulturowe w kontekście historii pogranicza*,
 prof. dr hab. Michael G. Müller (Universität Halle-Wittenberg)
Region jako krajobraz kulturowy: Prusy Wschodnie / Warmia i Mazury w edukacji szkolnej i obywatelskiej,
 dr Stephanie Zloch (Georg-Eckert-Institut, Braunschweig)
 Komentarz: dr Rafał Żytniec (Muzeum Historyczne w Elku)
 Dyskusja

12.30 Obiad
 14.00-17.30 **Czytanie krajobrazu II: Konin i okolice**
 18.00 **Uroczyste wręczenie nagrody im. Marii Wawrykowej**
 Uroczysta kolaćja

SOBOTA, 14.06

8.00-10.00 Śniadanie
Sekcja 4: Zmiany krajobrazów kulturowych i ich zrównoważony rozwój
 Moderacja: dr Georg Stöber (Georg-Eckert-Institut, Braunschweig)
Zmiany krajobrazów kulturowych przez kopalnie węgla brunatnego,
 dr Markus Schwarzer (Universität Kassel)
Krajobraz i wykorzystanie energii wiatrowej. Ogólnokrajowe i lokalne debaty w Niemczech,
 Antje Otto (Universität Potsdam)
 11.00-11.15 Przerwa
 11.15-12.45 *Sieci kolejowe i drogi wodne w krajobrazie kulturowym – perspektywa polska*,
 dr hab. Urszula Myga-Piątek, dr Grzegorz Jankowski, dr Andrzej Soczówka (Uniwersytet Śląski, w Katowicach)
Przeszłe krajobrazy Wielkopolski w perspektywie metod teledetekcyjnych,
 dr hab. Włodzimierz Rączkowski (prof. UAM Poznań)
 Komentarz: prof. dr hab. Tadeusz Strykiewicz (UAM Poznań)
 Dyskusja
 13.00-14.00 Obiad
Sekcja 5: Krajobrazy i dziedzictwo kulturowe
 Moderacja: prof. dr hab. Roman Czaja (UMK Toruń)
 14.00-15.00 *Przestrzeń (re)konstruowana i jej oddziaływanie na społeczeństwo – przykłady Elbląga i Głogowa*,
 dr Alexander Toelle (Collegium Polonicum w Ślubicach, Uniwersytet Europejski
 Viadrina, Frankfurt nad Odrą)
Edukacyjna wartość krajobrazów kulturowych (perspektywa polska),
 Adam Bech (Gimnazjum „Dębinka Poznań”) i Wiesława Araszkiewicz (LO Szamotuły)
 15.00-15.15 Przerwa
 15.15-16.15 *Edukacyjna wartość krajobrazów kulturowych (perspektywa niemiecka)*,
 prof. dr hab. Winfried Schenk (Universität Bonn)
 Komentarz: dr Robert Maier (Georg-Eckert-Institut, Braunschweig)
 Dyskusja
 16.15-16.30 Przerwa
 16.30-17.30 *Literatura i krajobraz*,
 prof. dr hab. Przemysław Czapliński (UAM Poznań)
 17.30-18.30 **Dyskusja podsumowująca**
 Moderacja: prof. dr hab. Hans-Jürgen Bömelburg, prof. dr hab. Robert Traba
 Uczestnicy: dr hab. Violetta Julkowska (prof. UAM Poznań), prof. dr hab. Sebastian Kinder
 (Universität Tübingen), prof. dr hab. Michael G. Müller (Universität Halle-Wittenberg)
 19.00 Kolaćja

NIEDZIELA, 15.06

8.00-10.00 Śniadanie
 11.00 Przewóz uczestników do Konina

Dane kontaktowe:

dr Bartosz Dziewanowski-Stefańczyk
 polski sekretarz naukowy
 Komisji Podręcznikowej:
 +49-30-486 285 55
 +49-176 399 164 02
 +48-693 801 466

Thomas Strobel
 niemiecki sekretarz naukowy
 Komisji Podręcznikowej:
 +49-531-59099 320
 +49-176 51 0479 09
 +48-798 725 115

XXXV KONFERENCJA

Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej

XXXV Konferencja Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej: „Krajobrazy kulturowe. Aktorzy, sposoby konstruowania i narracji” łączy doświadczenia nauk historycznych, geograficznych i literackich nawiązując do szerokiego nurtu badań w humanistyce nad przestrzenią i krajobrazem (*spatial turn*). Punkt odniesienia stanowią polsko-niemieckie pogranicze oraz doświadczenia polskich i niemieckich badań naukowych.

Krajobraz kulturowy rozumiany jest jako przekształcone przez człowieka środowisko naturalne. Jest on fragmentem pamięci zbiorowej i jednocześnie wpływa na jej kształtowanie, przez co stanowi ważny czynnik tożsamościotwórczy tworząc tzw. przestrzenne ramy pamięci (Jan Assmann). Poprzez „czytanie” krajobrazu (Robert Traba) można odkrywać kolejne warstwy kulturowe (palimpsest) składające się na dany krajobraz kulturowy i wpływające na zamieszkujących w nim ludzi. Pojęcie przestrzeni oraz wyobrażenia o krajobrazie kulturowym zarówno w przeszłości, jak i w historii nauki w obu państwach były silnie nacechowane ideologicznie i rozgrywane w sposób konfrontacyjny poprzez konkurujące ze sobą symboliczne zawłaszczanie przestrzeni („polski” krajobraz / „niemiecki” krajobraz) i roszczenia terytorialne.

Celem konferencji jest interdyscyplinarne przedstawienie roli, jaką w społeczeństwie pełni krajobraz kulturowy, szczególnie w relacjach polsko-niemieckich, analiza przedstawiania krajobrazów kulturowych w polskich i niemieckich podręcznikach oraz próba przełożenia powyższych badań nad krajobrazem na dydaktykę. Przedmiotem obrad będą również aktorzy wpływający na wyobrażenia o krajobrazie kulturowym i na sposoby jego konstruowania i instrumentalizowania. Referaty dotyczyć będą ponadto wpływu polityki, gospodarki i komunikacji na krajobraz oraz jego kulturowego przekształcania (krajobraz jako dziedzictwo kulturowe).

Efektom konferencji będzie publikacja w dwóch wersjach językowych, adresowana do badaczy i nauczycieli, umożliwiająca lepsze zrozumienie i przedstawienie krajobrazów kulturowych w polskich i niemieckich podręcznikach szkolnych.